

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie
Kolegium Mediów i Komunikacji Społecznej

Streszczenie rozprawy doktorskiej

**„Przyjaciół przy Pracy” – problematyka i rozwój czasopisma
w latach 1949-2018**

mgr inż. Marek Jan Grzmil

Promotor

dr hab. Andrzej Adamski, prof. WSiIZ

Promotor pomocniczy:

dr Anna Martens

Rzeszów 2020

Streszczenie

Praca podejmuje problematykę rozwoju branżowego czasopisma „Przyjaciel przy Pracy” – w latach 1949-2018. Wskazuje na jego przeobrażenia, rozwój oraz perspektywy funkcjonowania w XXI wieku. Składa się z pięciu rozdziałów oraz załączników. Rozdział pierwszy to geneza czasopisma w kontekście ustroju społeczno-politycznego. Ukazuje czasopismo na tle rynku prasowego, wskazuje na rolę i zadania prasy. Rozdział drugi obrazuje miejsce czasopisma „Przyjaciel przy Pracy” na polskim rynku prasowym poprzez wnikliwą analizę segmentacji rynku prasowego oraz roli i funkcji czasopism branżowych. Szczegółowo charakteryzuje pisma branżowe na temat BHP w Polsce w latach 1945-2018 tj. w socjalizmie i w realiach wolnego rynku.

Rozdział trzeci to wieloaspektowe ujęcie historyczne „Przyjaciela przy Pracy” (1949-2018). Opisuje społeczno-polityczne uwarunkowania powstania i istnienia czasopisma w różnych realiach ustrojowych tj. w totalitarnym systemie medialnym, transformacji ustrojowej 1989-1992 oraz w realiach wolnego rynku. Analizuje zmiany w treści „Przyjaciela przy Pracy” determinowane członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Wyszczególnia wszystkich wydawców, opisuje zmiany własnościowe i sytuację finansową, charakteryzuje źródła finansowania, działania marketingowe oraz akcje promocyjne. Opisuje organizacje redakcji w odniesieniu do redaktorów naczelnych, dziennikarzy, struktury redakcji, jej administracji i całej pracy Redakcji.

Rozdział czwarty to początek badań nad czasopismem „Przyjaciel przy Pracy”. Badana jest zawartość treściowa czasopisma obejmującą tematykę bezpieczeństwa pracy w świadomości na przestrzeni dziejów. Ilustruje otoczenie społeczno-ustrojowe pisma w aspekcie poruszanej tematyki oraz treści artykułów. Przedstawia liczne działania informacyjno-promocyjne „Przyjaciela przy Pracy” na rzecz BHP na przestrzeni 69 lat jego działalności.

Rozdział piąty to analiza przyczyn zawieszenia wydawania czasopisma „Przyjaciel przy Pracy” (2018) oraz jego szans powrotu na rynek wydawniczy. Szczególnym materiałem tego rozdziału jest analiza dwudziestu wywiadów pogłębionych przeprowadzonych ze stałymi czytelnikami „Przyjaciela przy Pracy”, jako głos czytelników w sprawie czasopisma, które zawiesiło swoją działalność po 69 latach istnienia.

Podsumowanie to szczególnie ważna część pracy, stanowi uwieńczenie badań tej dysertacji. Znajduje się w nim odniesienie do problemów badawczych, hipotez oraz zawiera ono wnioski wynikające z badań dokumentów źródłowych historycznych, prawnych, politologicznych, badań zawartości danych czasopisma oraz wywiadów pogłębionych.

***"Friend at Work" – the issues and development of the magazine
in 1949-2018***

Summary

The thesis describes development of the industry magazine "Friend at Work" - in 1949-2019. Author presents media transformations, development and perspectives for functioning in the 21st century. Dissertation consists of five chapters and annexes. The first chapter is the genesis of the journal in the context of the socio-political system. It presents the magazine against the background of the press market, indicates the role and tasks of the press.

The second chapter illustrates the place of the magazine "Friend at Work" on the Polish press market through a thorough analysis of segmentation of the press market and the role and function of industry magazines. It describes in detail the industry magazines on Health and Safety in Poland in 1945-2018, i.e. in socialism and in the realities of the free market.

The third chapter is a multifaceted historical take on "A Friend at Work" (1949-2018). Describes the socio-political conditions of the creation and existence of the magazine in various political realities, i.e. in the totalitarian media system, 1989-1992 political transformation and its impact on the magazine and in the realities of the free market. Analyzes changes in the content of a "Friend at work" determined by Poland's membership in the European Union. Lists all Publishers, describes ownership changes and financial standing, characterizes funding sources, marketing activities and promotional campaigns. Describes editorial organization in relation to general editors, journalists, editorial structure, its administration and all the editorial work.

The fourth chapter is the beginning of research on the magazine "Friend at work". The content of the journal covering the subject of work safety in consciousness

throughout history is examined. Illustrates the socio-political environment of the magazine in terms of the topics discussed and the content of the articles. It presents numerous informational and promotional activities of "Friend at work" for health and safety during the 69 years of its activity.

Chapter five is an analysis of the reasons for suspending the publication of the magazine "Friend at Work" (2018) and its chances of returning to the publishing market. A special material of this chapter is the analysis of twenty in-depth interviews conducted with regular readers of "A Friend at Work", as the readers' voice on a magazine that suspended its bravery after 69 years of existence.

Summary is a particularly important part of the work, it completes the research of this dissertation. It refers to research problems, hypotheses and contains conclusions resulting from the study of historical, legal, political, source documents, as well as in-depth interviews.